

Man ska lyssna på vad dom säger ...

Ambulansen medförde en urgammal gumma, som man med viss möda baxade över till akutens bårvagn. Några steg efter ekipaget linkade en likaså urgammal farbror. Det var kvinnans make. Vid närmare studium så haltade gubben betänkligt. Men det tänkte ingen på just då.

– Det kom en collum, sa akutsyrren rutinerat, och stämplade röntgenremisen. Gumman ligger på fyran.

Jag drack ur kaffet och gick till undersökningsrum fyra. Rutinfall. Röntga för att fastställa diagnosen, skriva in, anmäla till op, ordinera dropp och smärtstillande. Lugna gatan, alltså.

– **Hon hör illa**, skrek gubben så fort jag kommit innanför dörren.

– Vad är det som har hänt? frågade jag med hög röst sedan jag hälsat på makarna.

– **Vad säger han**, skrek gubben, vänd mot sköterskan.

Det var inte bara gumman som hörde illa, gubben var också i det närmaste stendöv. Efter mycket gastande fram och tillbaka började bilden klarna. Gumman hade gjort en saltomortal i hallen när hon skulle svara i telefon. Hon hade ont lite varstans, mest i vänster höft och ljumske.

Tja, tänkte jag, antingen bäckenet eller höften eller båda. Jag skrev remiss till röntgen.

– **Kan han titta på min fot**, skrek gubben. **Den är svullen.**

Syster tystade ner honom och började förbereda gumman för transport till röntgen. Gubben linkade efter. Det var tydligt att han hade ont i foten, men doktorn var redan någon annanstans. På röntgenavdelningen tjoade den gamle också om sin fot, men ingen lyssnade. Det var ju ändå gumman som hade ramlat. Och det var gumman som skulle röntgas. Punkt slut.

Nåväl, det hade gått vägen denna gång. Ingen skelettskada. Gumman var väl något mörbultad, men inte värre än att hon

skulle kunna åka hem igen. Jag drog en lättnadens suck. Överfullt på avdelningarna och ytterligare en collum hade inte gjort någon lycklig.

– **Ingenting är brutet**, skrek jag i gummans öra. Det går bra att fara hem igen.

– Jaså, jaha, sa gumman stillsamt.

– **Syster hjälper till med att ordna hemresan**, skrek jag i gubbens öra.

Det syntes att farbrorn blev lättad. Han skulle få med sig makan hem igen. Och hel var hon ju också. Det var alldeles förträffligt. Om det inte hade varit för foten. Gubbens egen fot, alltså, som var så svullen och värkte ... Han försökte igen när jag redan var utanför dörren:

– **Jag har ont i foten**, skrek han. **Kan doktorn undersöka mig nu när vi ändå är här?**

Men jag var redan på väg till ett annat undersökningsrum och tog ingen vidare

notis om farbrorn. Gammalt folk har ju så mycket idéer. Han ville väl ha en grätskonsultation.

Hemfärden ordnades med bårtaxi. Taxin kom och man började förbereda resan. Gubben haltade omkring och följde arrangemangen. Det var inte utan att personalen började bli lite irriterad. Det var mycket att göra och gubben skrek och domderade och ville styra och ställa.

Den kvinnliga medicinjouren stod på avstånd och betraktade det hela, inte helt utan den stilla förnöjsamhet som brukar prägla oss doktorer när det är någon annans patient som löper amok eller betar sig udda. Men medicinaren tyckte att gubbens hälta var besvärande. Hon stoppade raskt avfärden och gick fram och tittade på gubbens fotled.

– Kan du inte kika litet på den där fotleden? Jag tycker inte den ser bra ut, sa hon när hon letat rätt på mig.

Fotleden var duktigt svullen, blårod och ond som attan.

Ja, resten var ren rutin. Gipsskena, inläggning med högläge. Operation nästa dag. »Trimalleolär fotledsfraktur. Talus dislocerad lateralt ca 1 cm.» Så löd det lakoniska röntgensvaret.

Slutet gott, allting gott. Men man undrar ju hur farbrorn hade kunnat gå på foten. Och man undrar ju hur det hade gått om inte medicinjouren hade anat ugglor i mossen.

Man ska lyssna på vad dom säger, även om dom är gaggiga och hör illa ...

Eric Boström

specialist i ortopedisk kirurgi
(f d akutdokter, numera privatläkare),
Stockholm

ILLUSTRATION: ANNIKA SKÖLD LINDAU